

Herstel duinmilieu: grondwaterplan moet uitsluitel geven

De gevolgen van de grondwaterwinning in de Kennemerduinen zijn grootschalig en zeer ernstig. Er zijn echter uitstekende alternatieven voor de drinkwatervoorziening aanwezig. De Stichting Duinbehoud heeft zich de laatste jaren dan ook sterk gemaakt voor herstel van het verdroogde duinmilieu in Zuid-Kennemerland (3, 4, 6).

TIJNJARENPLAN

Bij de behandeling van het Tweede Tienjarenplan van de VEWIN (Vereniging van Exploitanten van Waterleidingbedrijven in Nederland, 8) door de provincie Noord-Holland heeft de waterwinning in Zuid-Kennemerland ter discussie gestaan. Het Tienjarenplan werd in oktober 1984 door de VEWIN vastgesteld. GS hebben al begin '84 (via het Provinciaal Waterleidingbedrijf) en in juni jl. opnieuw, maar nu officieel, hun standpunt bepaald over dit plan. Dit houdt voor de Kennemerduinen in, dat de waterwinning wordt teruggebracht van 9,4 mln m³/jaar (waarvan 8,4 diepwaterwinning) naar 5,2 mln. Deze beperking zou moeten worden opgevangen door diepinfiltratie bij Overveen.

Gedurende de procedure van vaststelling van het Tienjarenplan heeft zich een aantal nieuwe ontwikkelingen voorgedaan die van belang zijn voor de waterwinning in en het beheer van de Kennemerduinen. Deze worden hieronder nader besproken.

GRONDWATERPLAN

Zo is in 1982 de Grondwaterwet (deels) in werking getreden. Deze verplaatst de bevoegdheid voor het verlenen van vergunningen t.b.v. de wateronttrekking en infiltratie van de Minister naar de Provincie. Elke provincie moet een Grondwaterplan opstellen, waarin de hoofdlijnen van het grondwaterbeheer zijn aangegeven.

Het ontwerp-Grondwaterplan van Noord-Holland zal naar verwachting wordt dit najaar gereed komen. Na een inspraakronde kan het eind 1986 worden vastgesteld. De Provinciale Waterstaat is ten behoeve van de opstelling ervan een

gedetailleerd onderzoek begonnen naar de gevolgen van vermindering van de grondwaterwinning voor de waterhuishouding in de Zuidkennemerlandse duinen. Hiermee kan dan een goed onderbouwde beslissing worden genomen over de mate waarin beperking van de grondwaterwinning plaatsvindt.

Naar verwachting zal het beeld bevestigd worden, zoals dat geschetst is tijdens de in oktober 1984 gehouden studiedag over de terugkeer van vochtige duinvalleien (6). Dit was vnl. gebaseerd op het in 1981 uitgebrachte Milieu-Effectrapport. Dit houdt in dat er bij een beperking van de grondwaterwinning tot 5,2 mln m³/jaar nauwelijks nieuwe vochtige valleien zullen ontstaan. Zelfs bij 4 mln m³ zal slechts een minimale winst worden geboekt. Alleen beëindiging van de grondwaterwinning zal een natuurlijke vochtsituatie kunnen opleveren. Met de juiste beheersmaatregelen

kunnen de voor het duingebied kenmerkende abiotische en biotische processen dan weer leiden tot de vorming van natuurlijke oekosystemen.

NATIONAAL PARK

Een andere ontwikkeling die grote veranderingen voor de Kennemerduinen kan inhouden is de procedure rond de aanwijzing tot Nationaal Park van het gebied tussen de Bloemendaalse Zeeweg en IJmuiden (zie elders in dit nummer). De start hiervan kan binnenkort worden verwacht. Waterwinning vormt in een dergelijk park een belangrijk strijdig element (1, 2, 5). Dit betekent dat de oprichting van het Nationaal Park gepaard moet gaan met een zodanige beperking van de grondwaterwinning dat natuur en milieu worden ontzien.

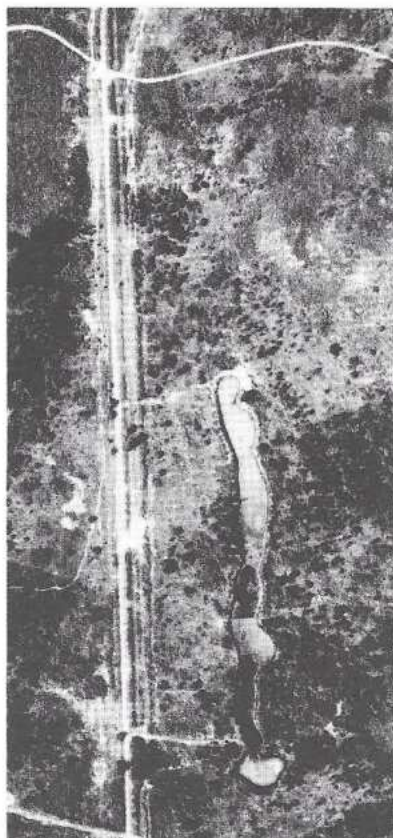
BEHEERSPLAN

Als laatste ontwikkeling kan de recente vaststelling van het Beheersplan Kennemerduinen over de periode 1985-1990 worden genoemd (7). Hiervan dient vermeld te worden dat er helaas een visie in ontbreekt op een beheer dat inspeelt op een stijging van de grondwaterstand. Het is van groot belang dat reeds vóórdat een beperking van de grondwaterwinning wordt doorgevoerd een integraal regeneratieplan klaar ligt. Hierin moeten o.m. de natuurbeheersmaatregelen worden aangegeven, die een optimale ontwikkeling van de levensgemeenschappen van de vochtige duinvalleien mogelijk maken. Een aantal maatregelen, zoals kappen en maaien moet al vroegtijdig worden uitgevoerd om te voorkomen dat de vegetatie in het opkomende grondwater verstikt.

In het regeneratieplan zouden eveneens andere facetten van het in- en uitwendig beheer aan de orde moeten komen, zoals de veranderingen voor de infrastructuur en de recreatie.

STATENBEHANDELING

Onlangs is in de Statencommissie Energie en Drinkwater het stand-

luchtfoto van de proefinfiltratie in Klein Doornen

punt van GS over de waterwinning in Noord-Holland aan de orde geweest. Een probleem in de discussie over de integrale waterwinning is dat het gedeelte dat handelt over de grondwaterproblematiek pas bij de vaststelling van het Grondwaterplan aan de orde komt. Het is dan ook goed dat de provincie in haar beslissing over het VEWIN-plan ruimte heeft gelaten voor een verdergaande beperking van de grondwaterwinning dan in dat plan staat aangegeven.

De Commissie heeft nog eens benadrukt dat het Tienjarenplan ondergeschikt moet zijn aan het Grondwaterplan. Dit houdt in dat de hoeveelheid grondwaterwinning in de Kennemerduinen pas definitief wordt vastgesteld bij de behandeling van dit Grondwaterplan.

ALTERNATIEVEN

De Stichting Duinbehoud heeft gevraagd meer alternatieven te onderzoeken dan in het Tienjarenplan zijn opgenomen. Op de middellange termijn kan volgens de

Stichting bijvoorbeeld een analysebekken uit het IJsselmeer uitkomst bieden. Dit bekken kan niet alleen een oplossing betekenen voor Zuid-Kennemerland, maar ook voor de (grond)waterproblematiek in 't Gooi, het Amsterdamse voorzieningsgebied en de problemen in de provincie Utrecht. Dit alternatief is ook naar voren gebracht in de genoemde commissievergadering. Het kan worden uitgewerkt in het onderzoek dat de provincie zal gaan instellen naar de oplossingen van de (grond)waterproblematiek in 't Gooi.

In de Statencommissie is verder aangedrongen op een optimaal gebruik van de winning in de Loosdrechtse Plassen en een terughoudend beleid t.a.v. diepinfiltratie in Overveen. Daarnaast blijft levering vanuit het PWN-gebied ten noorden van het Noordzeekanaal een openstaande optie.

SLOT

Het is te hopen dat de richting waarin de veranderingen zich nu

bewegen, wordt voortgezet en de fouten die in het verleden zijn gemaakt VOLLEDIG hersteld worden. De Haarlemse grondwaterwinning kan nog tot nul worden gereduceerd, hetgeen dringend gewenst is, omdat dan pas een integraal herstel van de sterk aangetaste natuurwaarden mogelijk zal zijn.

CHARLES VAN SCHAİK

LITERATUUR

1. LINDEN, J.M. v.d. & G. v. Ommering, 1985. Nationaal Park De Zilk/Noordwijk. Stichting Duinbehoud, Leiden.
2. MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ, e.a., 1984. Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, deel d. Staatsuitgeverij.
3. SCHAİK, Ch. v., 1983. Regeneratie van het duinmilieu. Duin 6(3):9-13.
4. SCHAİK, Ch. v., 1984. Herstelplan voor de verdroogde duinen van Zuid-Kennemerland. Duin 7(1):17-19.
5. SCHAİK, Ch. v., 1985. De Zilk/Noordwijk: Nationaal Park? Duin 8(2):23-25.
6. STICHTING DUINBEHOUD, 1985. Terugkeer vochtige duinvalleien. Verslag studiedag. Stichting Duinbehoud, Leiden.
7. STICHTING 'HET NATIONALE PARK DE KENNERDUINEN', 1984. Beheersnota Kennemerduinen 1985-1990.
8. VEWIN, 1984. Tienjarenplan '84. VEWIN, Rijswijk.

Zandvoort telt GP niet mee

Het enige autocircuit dat Nederland kent ligt uitgerekend in één van de fraaiste natuurgebieden: de kustduinen. De aantasting van het duingebied in en om het circuit is groot. De natuur in het circuitgebied is bijzonder sterk gedegradeerd. Ook in de omringende natuurgebieden wordt, tot ver in de omtrek, de in de randstad toch al zo schaarse rust vaak wreed verstoord. Dit gebeurt dan vooral in de weekends, waarin de mensen juist de natuur opzoeken.

Gelukkig is het in principe mogelijk met de nieuwe Wet Geluidhinder in de hand het lawaai van de races aan banden te leggen. In deze wet worden normen gesteld waaraan lawaaiige inrichtingen in de toekomst moeten voldoen. Voor deze inrichtingen (w.o. het racecircuit) moet men een vergunning aanvragen. De circuit-exploitant (CENAV) heeft daarom vorig jaar een vergunning aangevraagd. De provincie is de instantie die over het verlenen van de vergunning beslist. De voorwaarden die in een vergunning aan het circuit worden verbonden, zijn bepalend voor de toekomstige geluidshinder in en rond Zandvoort.

GRAND PRIX

Het belangrijkste punt in de vergunningprocedure is de Grand Prix (GP). Deze jaarlijkse race maakt een hels lawaai, dat inclusief trainingen en bandentests 5 dagen duurt. Dit lawaai gaat elke norm uit de Wet Geluidhinder ver te boven en moet dan ook heel sterk worden ingedamd. De enige effectieve methode is demping op de uitlaat. Dit wordt echter door de organisatoren van de GP verboden. Om deze reden zou de GP dan niet meer op Zandvoort verreden kunnen worden. De circuitexploitant wil daarom de GP als uitzonderlijke bedrijfsomstandigheid aangemerkt zien, omdat deze slechts éénmaal per jaar wordt georganiseerd. De race komt dan buiten de normen van de Wet Geluidhinder te vallen.

Stichting Duinbehoud en Stichting Geluidshinder Zandvoort (voormalig Anti-Circuit-Komitée) zijn van mening dat de GP juist een representatieve activiteit is voor het circuit. De race wordt elk jaar georganiseerd en is de kurk waarop het circuitgebeuren drijft. Juist de 5 dagen durende herrie moet worden aangepakt.

Gelukkig denkt de provincie

daar net zo over. Dat is van groot belang, omdat het Provinciaal Bestuur juist de vergunning verleent. De twee zojuist genoemde organisaties hebben in een bezwaar op de door de CENAV aangevraagde vergunning dan ook de provincie in dit standpunt gesteund. De Stichting Duinbehoud heeft gevraagd in de omringende natuurgebieden de norm te hanteren die geldt voor een stiltegebied. Voor de Kennemerduinen zal dit in de toekomst zelfs een wettelijke plicht worden, als dit gebied tot Nationaal Park wordt aangewezen (zie ook elders in dit nummer).

De provincie heeft, vooruitlopend op de te verlenen vergunning, de CENAV tot 1988 de tijd gegeven het lawaai van de GP terug te brengen tot de wettelijke norm. In de loop van dit jaar maakt de provincie de concept-vergunning openbaar.

ZONEBESLUIT

Gelijktijdig met de procedure voor het verlenen van een vergunning speelt momenteel de vaststelling van de geluidszonering rond het circuit. Hierin moet de grens worden bepaald waarbuiten